

**METŲ APŽVALGA
EUROPOS MOKYMO
FONDAS 2004 METAIS**

EUROPOS MOKYMO FONDAS

AR EUROPOS SAJUNGOS PROFESINIŲ ŽINIŲ CENTRAS REMIA
PROFESINIO ŠVIETIMO IR MOKYMO REFORMĄ TREČIOSIOSE
ŠALYSE ĮGYVENDINANT ES IŠORĖS RYŠIŲ PROGRAMAS

KAIP SU MUMIS SUSISIEKTI

Išsamesnę informaciją apie mūsų veiklą, kvietimus
dalyvauti konkursuose ir įsidarbinimo galimybes
galima rasti mūsų tinklalapyje www.etf.eu.int

Norėdami gauti papildomos informacijos kreipkitės:

External Communication Unit
European Training Foundation
Villa Gualino

Viale Settimio Severo 65

I – 10133 Torino

El. paštas info@etf.eu.int

Tel. +39 011 630 2222

Faks +39 011 630 2200

METŲ APŽVALGA EUROPOS MOKYMO FONDAS 2004 METAIS

Šis dokumentas yra išverstas. Kilus abejonėms dėl jame esančios informacijos tikslumo, vadovaukitės angliška dokumento versija.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji pasiekama per Europa serverį (<http://europa.eu.int>).

Kataloguotų duomenų galima rasti šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2005

ISBN 92-9157-437-6

© Europos Bendrijos, 2005

Atgaminti leidžiama, jei nurodomas šaltinis.

Printed in Belgium

...sultivo dell'ETF è composto
...perti di formazione
...dei paesi membri dell'Unione
...i paesi partner (i partner
...i Balcani occidentali, i Nuovi
...ndenti e la Mongolia, i futuri
...tri dell'Unione Europea), da
...di parti sociali e da membri di
...ntestazioni internazionali.
...mpete principale è fornire
...azioni all'ETF e al suo Consiglio
...azionale riguarda alla
...a programma di lavoro
...a il dibattito è
...zione sulla
...zione nel

OBIE

- Esami sistemi paesi p^{ri} internazi^{oni} 1995
- Identificare dovranno affi successivo al del lavoro e al d'istruzione e fi

PRATARMĖ

2004-ieji įeis į istoriją kaip labai reikšmingo Europos integracijos etapo baigiamieji metai. Po ilgiau kaip dešimtmetį trukusio intensyvaus pasirengimo gegužės mėnesį Europos Sąjungos narėmis tapo aštuonios Vidurio ir Rytų Europos šalys bei Viduržemio jūros salos – Malta ir Kipras.

Europos mokymo fondui (European Training Foundation – ETF) 2004 metai buvo praktinių permainų metas. Pasikeitė vadovybė, kai liepos mėnesį Muriel Dunbar perėmė direktoriaus pareigas iš Peter de Rooij, kuris vadovavo agentūrai per pirmuosius dešimt jos gyvavimo metų. Į 2004 m. pabaigą Briuselyje pradėjo dirbti nauja Komisija, į kurios sudėtį įėjo nariai iš buvusių ETF šalių partnerių.

2004-ieji taip pat buvo metai, per kuriuos susiformavo nauja ES išorės santykių politikos sistema. Naujoji Europos kaimynystės politika kartu su nuolat didėjančiu dėmesiu žmoniškųjų išteklių plėtrai lemia svarbų ETF vaidmenį.

Ši publikacija rodo, kaip greitai ETF perprato šių pokyčių prasmę ir realizavo ją savo darbe 2004 metais. Tačiau ji yra ne vien tik Agentūros atlikto stropaus darbo momentinė nuotrauka. Joje esama ateities perspektyvos, nes ji rodo, kaip pastangos, kurios lėmė sėkmingą naujų šalių įstojimą 2004 m., ir šio proceso pamokos gali būti panaudotos tolesnio Europos ir kaimyninių regionų vystymo labui.

Europos Sąjunga nėra uždara bendrija. Jai reikalinga sąveika su šalimis, kurios turėtų sudaryti jos „draugų žiedą“. Ir ne tiek svarbu, ar galutinis bendradarbiavimo tikslas ateityje būtų stojimas į Europos Sąjungą, ar ne. Mes esame labai suinteresuoti mūsų kaimyninių šalių socialiniu, politiniu ir ekonominiu vystymusi. O kadangi jų vystymasis labai priklauso nuo jų žmoniškųjų išteklių plėtotės, mūsų pareiga ir interesas yra visomis įmanomomis priemonėmis ir toliau remti jų švietimo ir profesinio mokymo sistemų tobulinimą.

Per tuos metus iki 2004-ųjų Europos mokymo fondas įrodė, kaip jis sugeba sutelkti 15 valstybių narių patirtį profesinio mokymo srityje dešimties stojančiųjų šalių labui. Šiandien jis jau gali savo išteklius papildyti tiesiogiai iš šių šalių įgyta patirtimi. Dėl to ETF padėtis yra kaip niekada gera, kad jis galėtų remti Europos Sąjungos pagalbą žmogiškųjų išteklių plėtoje ES kaimyninėse šalyse.

Ján Figel'

ES komisaras, atsakingas už švietimą, profesinį mokymą, kultūrą ir daugiakalbystę

ETF/IB. Diewald nuotrauka

Ján Figel', ES komisaras, atsakingas už švietimą, profesinį mokymą, kultūrą ir daugiakalbystę

IVADAS

ETF/F. Decorato nuotrauka

ETF direktorė Muriel Dunbar

Liepos mėnesį perėmusi Europos mokymo fondo (ETF) direktorės pareigas, esu dėkinga už suteiktą progą apžvelgti per 2004 m. atliktą ETF darbą. Šitoks praeities apmąstymas vertingas tuo, kad gali padėti išžvelgti ateities gaires. Nereikia nė sakyti, kad tai ypač naudinga naujam direktoriui.

Keleri praėjusieji metai buvo paženklinėti konfrontacija ir konfliktais, kai kurie iš jų buvo susiję su regionais, kuriuose ETF dirba. Tačiau vilties ir pasitikėjimo teikia tarptautinės bendruomenės veikla siekiant sugrąžinti taiką ir atkurti sugriautų visuomenių santarvę.

Europos Sąjunga šioje bendruomenėje vaidina vieną iš svarbiausių vaidmenų, siekdama padėti savo artimiems ir tolimesniems kaimynams sugyventi vieniems su kitais ir kurti stiprią ir tvarią ekonomiką. Šis procesas prisideda prie taikos ir stabilumo, demokratijos vertybių sklaidos, taip pat naujų prekių ir paslaugų rinkų kūrimo. Jis padeda kurti darbo vietas ir, didindamas Žmonių galimybes namuose, padeda mažinti poreikį migruoti ir socialinį nepasitenkinimą.

2004 m. ETF ir toliau prisidėjo prie šio proceso dirbdamas kaip Europos institucija ir drauge su ES valstybėmis narėmis, taip pat su kitais svarbiausiais veiklos vykdytojais, kaip antai JT, Pasaulio banku ir EBPO. Savo veikloje vadovaudamasis ES politikos pagrindais EMF rėmė kiekvieną iš savo šalių partnerių, padėdamas joms siekti socialinio ir ekonominio stabilumo.

Lanksčios darbo rinkos, kuriamos naujausių įgūdžių pagrindu, plėtojimas yra esminis šios pažangos veiksnys. Remdamasis savo paties, taip pat 25 valstybių narių ir tarptautinių agentūrų turima patirtimi profesinio mokymo srityje, ETF ir toliau konsultavo ir mokė šios srities politikos rengėjus šalyse partnerėse siekdamas padėti jiems reaguoti į šį iššūkį.

Toliau apžvelgiami kai kurie per praėjusius metus ETF nuveikti darbai ir tais darbais pasiekta pažanga. Pirmoje dokumento dalyje apibūdinama aplinka, kurioje veikia ETF: Europos Sąjunga – išsiplėtusi įstojus dešimčiai naujų valstybių narių, kurios iki tol buvo ETF šalys partnerės – pasaulio ekonomikoje, kur reikalingas nuolatinis darbo įgūdžių pasiūlos ir paklausos derinimas. Toks suderinimas yra įmanomas tik užtikrinant iki šiol neregėto masto tęstinio mokymo ir mokymosi procesą.

Po įvadinės dalies pateikiami ETF 2004 m. veiklos pavyzdžiai. Mūsų analitinio darbo ataskaitos, mūsų apžvalgos ir įžvalgos, mūsų bandomosios veiklos rūšys ir mūsų dalyvavimas Tempus programoje atskleidžia praktinės veiklos klausimų, kuriuos turime spręsti siekdami socialinio ir ekonominio augimo ir stabilumo, įvairovę. Jie taip pat rodo mūsų šalims partnerėms iškilusio uždavinio mastą.

Padrąšinantys rezultatai rodo, kad žinių ir įgūdžių plėtojimas yra tikrai svarbus veiksnys. Intensyviai dirbdami kuriant svarbiausius išteklius, kuriuos galime valdyti – Žmogiškuosius išteklius – žengiame į priekį didesnio stabilumo ir gerovės link net tik pačioje ES, bet ir jos kaimynystėje, kuri driekiasi toli už Europos Sąjungos sienų.

Muriel Dunbar

Europos mokymo fondo direktorė

KINTANTI POLITINĖ APLINKA

Gerai kaimynai

2004 m. Europos Sąjungai pavyko padaryti tai, kas dar visai neseniai, tik prieš 15 metų, būtų atrode neįmanoma. Ji peržengė pusę šimtmečio Europą dalijusią takoskyrą. Dešimt buvusio Rytų bloko šalių tapo visateisėmis Sąjungos narėmis.

Nepaisant šios plėtros, Europa ir toliau išlieka didesnė už tą teritoriją, kurią aprėpia Europos Sąjungos sienos. Globalios ekonomikos sąlygomis Europos Sąjunga negali išsilaikyti būdama užsidariusi. Siekiant plėtoti stabilumą ir gerovę reikia turėti gerų kaimynų. Todėl ES gyvena nuolat palaikydama dialogą ir sąveiką su kultūriškai labai įvairia kaimyninių šalių grupe.

ES vaidino ir tebevaidina svarbiausią vaidmenį teikiant tarptautinę paramą politinėms ir ekonomikos reformoms ir stiprinant stabilumą **Vakarų Balkanuose**. Šiame regione dar reikia daug nuveikti, bet padėtis per pastaruosius porą metų pasikeitė. Gerokai sustiprėjo demokratinės sistemos, ir visos šalys yra pasiryžusios suartėti su Europos Sąjunga. ES yra nepalenkiamai didžiausia Vakarų Balkanuose veikianti pagalbos teikėja.

ES ypač rūpi, kad **Viduržemio jūra** netaptų geostrategine riba, skiriančia sėkmingos ir ne tokios sėkmingos ekonominės būklės valstybes ir skirtingas socialines-politines sistemas. Europos vadovai stengiasi stiprinti dialogą ir plėtoti politinę ir ekonominę partnerystę su Šiaurės Afrikos, artimosiomis ir tolimesnėmis Vidurio Rytų šalimis. Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerystėje siekiama sukurti bendromis vertybėmis grindžiamą taikos ir stabilumo zoną, o per laisvosios prekybos erdvę ir bendrą rinką su Viduržemio jūros šalimis – kurti abipusės gerovės regioną.

*ES plėtra 2004 m. gegužės mėn.
atnešė permainų ir naujų iššūkių.*

Europos Sąjungos fotoarchyvo nuotrauka

Draugų žiedas

Europos kaimynystės politika (EKP) yra ankstesnės Komisijos siekimo aktyviai remti tai, ką buvęs Europos Komisijos pirmininkas Romano Prodi pavadino „draugų žiedu“ aplink Europos Sąjungą, tiesioginė politinė pasekmė. Jos tikslai lems bendradarbiavimą su visomis EMF šalimis partnerėmis, išskyrus tas, kurios nori stoti į ES, su Rusijos Federacija ir Vidurio Azija, taip pat ir su Kaukazo šalimis.

Šios politikos tikslai yra šie:

- bendrai dalytis plėtros nauda, o ne brėžti naujas skiriamąsias linijas Europoje ir aplink Europą;
- skatinti gerą valdymą ir reformas;
- sukurti vadinamąjį „draugų žiedą“ – bendromis vertybėmis ir bendrais interesais grindžiamą taikos, stabilumo ir gerovės erdvę.

Svarbu pažymėti, jog tolesnė ES plėtra nėra vienas iš EKP tikslų. Be to, EKP nepakeičia esamų teisinių ir institucinių susitarimų, kaip antai asocijuotos narystės susitarimų, ir veiklos pagrindų, tokių kaip Barselonos procesas.

Išsiplėtusi Europos Sąjunga taip pat turi ir toliau kreipti dėmesį į savo strateginius santykius su buvusiomis sovietinėmis **Rytų Europos ir Vidurio Azijos** šalimis. Visų bendras interesas yra neleisti, kad Europoje atsirastų nauja skiriamoji linija. ES skatina ekonomines ir politines permainas šioje pasaulio dalyje per Tacis programą. Per ją teikiama parama institucinėms ir administracinėms reformoms, privačiam sektoriui ir skurdo mažinimui, ji yra veiksminga mažinant daugelį iš praeities paveldėtų nesutarimų ir rūpesčių.

Šios regioninės pakraipos programos yra svarbios priemonės vykdančios Europos kaimynystės politiką, kuri atsirado 2004 m. ir kuria siekiama bendrai dalytis naujos ES plėtros nauda su daugeliu šalių, šiuo metu turinčių bendrą sieną su ES. (Žr. įrėmintą tekstą.) Šios politikos tikslas yra gana paprastas – šalių, kurias sieja bendros vertybės ir kurios siekia plėtoti glaudžius santykius, ratas. Tai stiprins visų suinteresuotų šalių stabilumą, saugumą ir gerovę bei padės išsvengti naujų skiriamųjų linijų, atsirandančių tarp išsiplėtusios ES ir jos kaimynų.

Iki 2006 m. finansinė parama atitinkamoms šalims ir toliau bus teikiama per MEDA ir Tacis programas, bet 2007–2013 metų finansinėje perspektyvoje jas abi pakeis viena gerokai supaprastinta Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė. Ir toliau numatomas dalyvavimas įprastinėse Bendrijos programose, o tai yra svarbu profesinio švietimo ir mokymo sričiai, bet kol kas ne per Leonardo da Vinci programą.

Kaip konkrečiai bus įgyvendinama parama ir bendradarbiavimas po 2007 m. – klausimas, kuris vis dar specialiai laikomas atviru. Tai iš dalies paaiškina, kodėl Išorės santykių generalinio direktorato atstovui Karlui Fredrikui Svedangui buvo pateikta tiek daug klausimų, kai jis išdėstė EKP 2004 m. lapkričio mėn. Turine vykusiuose ETF regioniniuose patariamųjų kolegijos susitikimuose. Į jam pateiktą klausimą „Ko galima tikėtis?“ buvo atsakyta: „Tai priklausys nuo politinės valios.“

Europos Sąjungos fotoarchyvo nuotrauka

„Draugų žiedo“ aplink Europos Sąjungą sukūrimas yra vienas iš Europos kaimynystės politikos tikslų.

Kurso nustatymas

Ko Vakarų Balkanų šalys galėtų labiausiai pasimokyti iš stojimo į ES patirties? Toks buvo vienas iš svarbiausių klausimų, iškeltų 2004 m. birželio 21 ir 22 d. Durese, Albanijoje, įvykusio ETF dešimtmečiui skirto patariamiosios kolegijos suvažiavimo delegatams. Įvairiausių atsakymų sąrašė, be kita ko, buvo siūloma: tiksliai išsiaiškinti, kokie politinės veiklos aspektai perimti iš šalių kandidačių, rengti daugiau regioninių susitikimų ir, jei leidžia aplinkybės, mokomųjų vizitų, taip pat skatinti regiono šalis reguliuoti savo santykius su ES valstybėmis narėmis.

Suvažiavimo dalyviai turėjo daug įvairių progų prisidėti prie veiklos plėtojimo šiame regione. Pasidomėję, kaip vyksta profesinio švietimo ir mokymo reforma Albanijoje, delegatai sužinojo, kad profesinėse mokyklose šiuo metu mokosi tik 16% moksleivių, nes sistema netenkina pramonės poreikių. Tačiau per pastaruosius 18 mėnesių pesimizmas virto optimizmu, nes į veiklą labiau įsitraukė socialiniai partneriai ir padidėjo studentų skaičius.

Optimistines nuotakas patvirtino apsilankymas vietinėje profesinėje mokykloje. Tarptautinis fondas padėjo savo profesinei veiklai atsidavusiems darbuotojams šią sugriuvusią mokyklą paversti puikiai dirbančia profesinio mokymo įstaiga, rengiančia automobilių remonto ir santchnikos kursus. „Ši mokykla yra įkvepiantis tarptautinio bendradarbiavimo ir svarbaus ryšio tarp profesijos pedagogų ir darbo rinkos pavyzdys“, – pasakė Peter de Rooij, kuris Durese pradėjo paskutinę savo, kaip ETF direktoriaus, darbo savaitę.

Atsižvelgdami į naują ES plėtrą ir potencialias galimybes naujųjų valstybių narių patyrimą, įgytą vykdant profesinio švietimo ir mokymo reformas, taikyti šalims kandidatėms, suvažiavimo dalyviai aptarė 2004 m. padarytą pažangą, o paskui pasidalijo į darbo grupes, kad padėtų parengti 2005 m. ETF darbo programą.

Suvažiavimo pabaigoje delegatai visiškai pritarė 2005 m. ETF darbo programai. Patariamiosios kolegijos suvažiavimo Durese pasiūlymai ir idėjos buvo perduotos galutinai patvirtinti 2004 m. lapkričio 9 d. Turine įvykusiam Valdybos posėdžiui.

ETF/A. Martin nuotrauka

Profesinio švietimo ir mokymo plėtojimas Vakarų Balkanuose buvo 2004 m. birželio mėn. Durese, Albanijoje, įvykusio patariamiosios kolegijos susirinkimo dėmesio centre.

MŪSŲ DARBAS 2004 METAIS

Gegužės 1 d. fejerverkais ir šventiniais renginiais buvo pažymėtas dešimties mūsų buvusių šalių partnerių įstojimas į Europos Sąjungą. Per praėjusius dešimt metų mes dirbome su tūkstančiais šių šalių žmonių, kad jų profesinio mokymo specialistai, sistemos ir politika būtų parengti Europos bendradarbiavimui lygiateisės partnerystės pagrindais. Mes nukreipėme į tą regioną ES valstybių narių profesinę patirtį, rengėme ir vykdėme ten įvairią bandomąją veiklą, rėmėme aukštojo mokslo plėtrą per Tempus programą ir kūrėme tinklus, sudarančius palankias sąlygas su darbo rinka ir profesiniu mokymu susijusios informacijos srautui. Dešimties naujų valstybių narių įstojimas mums reiškė

ilgo proceso – žmonių bendravimo tinklų kūrimo, reformos bandymo, tarpininkavimo perduodant profesinę patirtį ir gebėjimo susigyventi su Europos procesais, politikos kryptimis ir institucijomis ugdymo – pabaigą.

Turint omenyje, kad ekonomikos augimu „senosios“ valstybės narės yra lenkiamos ir kad švietimo rodikliai žada tinkamą ilgalaikį žmogiškųjų išteklių plėtojimą, 2004 m. gegužės mėn. sklandaus įsijungimo į Europos Sąjungą perspektyva iš tikrųjų buvo labai šviesi.

Europos Sąjungos fotoarchyvo nuotrauka

*2004 m. buvo
permainų ir
plėtos metai
Europai ir ETF.*

ETF nuotrauka

Mokymasis iš sėkmingų pavyzdžių kitose šalyse – vienas iš ETF pagrindinių principų.

Pavyzdys anksčiau – pavyzdys dabar

Lietuva yra geriausias pavyzdys, rodantis, kokį poveikį ETF darbas turėjo profesinio švietimo ir mokymo reformai naujosiose valstybėse narėse. Veikdama kaip Švietimo ministerijos padalinys, Lietuvos profesinio mokymo informacinė tarnyba greitai tapo novatoriškų profesinio švietimo ir mokymo reformos idėjų židiniu. Dar praeito dešimtmečio antroje pusėje ministerija prisidėjo prie pagrindinio finansavimo, o Tarnyba tapo šalies darbo rinkos poreikių analizavimo, sektoriinių ir regioninių tyrimų ir įvairios bandomosios veiklos laboratorija.

Pagal projektą, kurį parėmė Suomijos valdžios institucijos, ETF padėjo įsteigti regioninį profesinio mokymo centrą Marijampolėje. Šis centras buvo septynių esamų profesinio mokymo įstaigų bendrija, kuri nepaprastai padidino jų veiklos efektyvumą bendrai vykdydama valdymą, mokymo planų rengimą, išteklių centrų ir mokomosios medžiagos rengimą. Teisinės nuostatos, parengtos dar iki projekto įgyvendinimo pradžios, užtikrino jo tvarumą, ir keletą metų šis sėkmingas pavyzdys buvo taikomas visoje šalyje.

Dabar, jau būdami Europos Sąjungos nariai, lietuviai 2004 m. priėmė grupę kolegų iš Kirgizijos, kad pasidalytų sėkmingos profesinio švietimo ir mokymo reformos patirtimi. Šiandien Lietuvoje buvęs Phare profesinio mokymo reformos centras tapo šalies Europos socialinio fondo koordinavimo centru, o Lietuvos profesinio mokymo informacinė tarnyba dabar yra Lietuvos švietimo ministerijos Profesinio mokymo metodikos centro skyrius.

Dešimties stojančiųjų šalių švietimo ir profesinio mokymo sistemų ir darbo rinkų rengimas ES narystei buvo didžiulio užmojo veikla. Šiame procese mes sukaupėme gausybę informacijos, kuri detaliam apibūdina reformos eigą, veiklos rūšis ir suinteresuotąsias institucijas. Glaudus bendradarbiavimas su mums gimininga agentūra, Europos profesinio mokymo plėtros centru (Cedefop), pasirengimo stojimui laikotarpiu padėjo užtikrinti, kad nė truputis šių išteklių nebūtų tuščiai iššvaistyta. Mes perdavėme jam šalių bylas su visomis pagrindinėmis publikacijomis ir informacija „kas yra kas“ kiekvienos šalies profesinio švietimo ir mokymo srityje. Mes padėjome mūsų nacionalinėms profesinio mokymo informacinėms tarnyboms pasirengti dalyvauti Cedefop informacijos ir žinių tinkle (ReferNET), taip pat suinteresuotiems veiklos dalyviams naujose valstybėse narėse – pasirengti dalyvauti kituose Cedefop tinkluose.

ETF/Erik Luntang nuotrauka

Peter de Rooij perduoda informaciją ETF giminingai organizacijai – Europos profesinio mokymo plėtros centrui (Cedefop).

Svarbūs sprendimai

Vykstančios ES plėtros sėkmė turės didelės reikšmės ETF darbui ateityje. „Pirmasis plėtros etapas leis priimti kai kurių svarbių sprendimų, kaip mes turėtume toliau teikti ES paramą žmogiškųjų išteklių plėtojimui kitose būsimose valstybėse narėse, – 2004 m. gegužės mėn. kalbėjo buvęs ETF direktorius Peter de Rooij. – Mes atkakliai dirbome siekdami padėti stojančiosioms šalims pasirengti stojimui, bet tik nuo Lisabonos viršūnių susitikimo profesinio švietimo ir mokymo plėtra pakilo į tokią padėtį, kurią ji yra tikrai verta užimti Europos politikos darbotvarkėse. Dabar jau plačiu mastu sutariama, kad svarbu pritaikyti švietimą ir profesinį mokymą žinių visuomenės poreikiams. Taip pat yra išsamus susitarimas stiprinti Europos bendradarbiavimą profesinio švietimo ir mokymo srityje vykdant procesą, kuris 2002 m. buvo pradėtas Kopenhagoje. Dėl to mes šiandien turime puikių galimybių netgi geriau parengti stojimui būsimas valstybes nares.“

„Svarbiausias iššūkis Fondui artimiausiais metais bus numatyti naujas ES politikos kryptis, – sakė Peter de Rooij. – ES šiuo metu apmąstoma, kokios turėtų būti jos plėtimosi fizinės ribos. Būsima ES tikriausia apims Balkanus ir šiuo metu narystės siekiančias šalis, bet nepanašu, kad plėtimasis tęsis dar daug toliau. Dėl to naujoji kaimynystės politika yra siejama ne tik su pereinamuoju laikotarpiu. Ši politika skirsis nuo tos, kokia buvo, kai naujosios narės buvo pagrindinės paramos gavėjos ir tos paramos teikimas baigdavosi įstojimu. Naujoji politika turės padėti „platesnio Europos regiono“ šalims tapti dar labiau pasiturinčiomis ir stabilesnėmis nesiekiant galutinio tikslo priimti jas į ES. Taigi ETF turi pasitelkti visą savo patirtį, kurią esame sukaupę su pirmąja šalių stojimo banga, pasirengti kitai stojimo bangai, o paskui naudoti tai, kas gali būti iš jos perimta, geros kaimynystės plėtojimui.“

*Peter de Rooij,
ETF direktorius 1994-2004 m.*

Peter de Rooij pareigų perėmė Muriel Dunbar irgi optimistiškai žvelgia į ETF ateitį vykdant naująją Europos kaimynystės politiką. „Jei į profesinį švietimą ir mokymą žiūrėsime kaip į ekonomikos vystymo priemonę, Fondui iškyla naujas perspektyvas atveriantys ir didelių pastangų reikalaujantys įpareigojimai, – kalbėjo ji neseniai interviu. – Europos Sąjungai labai svarbu siekti, kad jos kaimyninėse šalyse stiprėtų ekonomika, kad būtų galima kurti naujų prekių ir paslaugų rinkas ir užtikrinti tvarų užimtumą. Stipri ir klestinti buferinė zona aplink Europos Sąjungą sumažins migracijos problemų ir socialinių neramumų įtampą.“

ETF/A. Ramella nuotrauka

Šventinis priėmimas 2004 m. birželio 29 d. Villa Gualino minint ETF mokymosi dešimtmetį.

ETF dešimtmetis

2004 m. birželio 29 d. atšventėme mūsų dešimtmetį surengdami priėmimą ETF būstinėje Villa Gualino, Turine. Priėmimo metu taip pat buvo atsisveikinta su Peter de Rooij, per pirmuosius dešimt ETF gyvavimo metų ėjusių direktoriaus pareigas, ir pristatyta nauja ETF direktorė Muriel Dunbar.

Agentūros pirmojo veiklos dešimtmečio kronika buvo paskelbta leidinyje, pavadintame „ETF dešimtmetis“. Šiame leidinyje gyvai apžvelgiama įspūdinga dešimties metų veiklos raida, kai buvo dirbama ir daug mokomasi žvalgant naujas teritorijas. Didelę jo dalį sudaro žmonių, tiesiogiai dalyvavusių šioje veikloje, pasakojimai.

Patirties plėtojimas

2004 m., imdamiesi vertinamojo darbo, atlikome visų savo veiklos rūšių įvertinimą ir mėginome nustatyti

bendravarđiklius. Vienas įdomiausių pastebėtų dalykų buvo tai, kad tarptautiniu mastu teikiant paramą švietimo ir profesinio mokymo plėtotei, atrodo, vis mažesnis vaidmuo tenka ekspertams ir vis svarbesnį vaidmenį ima vaidinti dialogas. Šiandien Žnios ir profesionali patirtis yra veikiau ne tiek skleidžiama, kiek kaupiama ir ja dalijamasi su šalimis partnerėmis. Paprasčiau sakant, mes jau nebeprašome konsultanto parengti analitinę informaciją tam tikru klausimu, bet vis dažniau savo tikslų siekiame suburdami žmones prie bendro stalo. Mūsų darbas labiau priklauso nuo dialogo ir grįžtamojo ryšio, ir ši išvada yra taikytina ir mūsų organizacinei raidai, ir išorės veiklai.

Mūsų analitinis darbas nagrinėjant kertines profesinio švietimo ir mokymo temas vykdavo vadinamosiose tikslinėse grupėse ir specialiuose ekspertų susitikimuose. Apsvarstę vertinimo rezultatus, mes padarėme išvadą, kad teminį darbą mums reikia glaudžiau derinti su projektine veikla ir tai daryti skatinant dialogą pačiame ETF. 2004 m. pabaigoje mūsų patirties plėtojimo veikla buvo pertvarkyta pagal naują sistemą, kuri ETF projektų vadovams ir vietiniams koordinatoriams atvers platesnį patirties plėtojimo priemonių spektrą ir didesnę erdvę diskusijoms dėl patirties plėtojimo būdų organizacijoje apskritai. Šitaip mes tikimės labiau integruotu būdu susieti mokymąsi organizacijos mastu ir asmens ugdymą.

Veiklos įvertinimas taip pat parodė, kad ETF galėtų geriau naudoti technologijas. Todėl 2005 m. mėginame išplėsti teminį darbą aprėpdami internetinio techninio konsultavimo bendruomenės. Kaip klasikinis organizacinio mokymosi pavyzdys, šia linkme mus veda elektroninio mokymosi projektas (žr. įrėmintą tekstą).

Elektroninis mokymasis iš mūsų šalių partnerių

Dalijimasis profesine patirtimi nėra vienos krypties procesas, vykstantis iš ES į šalis partneres. Tai labai gerai patvirtina ETF bendradarbiavimo elektroninio mokymosi srityje su Izraeliu pavyzdys.

2004 m. buvo paskelbtas apžvalginis pranešimas, kuris buvo parengtas remiantis dar 2001 m. priimtu sprendimu sustiprinti bendradarbiavimą su Izraeliu elektroninio mokymosi srityje.

Pranešime aprašoma, kaip Izraelis naudojasi įdomiais ir novatoriškais būdais sprendžiant visuotinę skaitmeninės atskirties įveikimo problemą, ypač kai ši perskyra skiria žmonių kartas.

Praeito dešimtmečio antroje pusėje Izraelyje kompiuteriai su interneto prieiga buvo išdalyti tūkstančiams šeimų. Iš pradžių ši šalis planavo taip išdalyti 30 000 kompiuterių, bet po pirmų 10 000 kompiuterių išdalijimo atliktas įvertinimas parodė, kad, nors buvo pasirinkta tinkama tikslinė visuomenės dalis ir šie kompiuteriai

buvo naudojami, vaikai gal nebuvo ta grupė, kuriai, kaip bandoma įrodyti, labiausiai reikia lengvatų nemokamai įsigyti kompiuterį.

Daliai veiklos pagal šią iniciatyvą tada buvo pasirinktas naujas objektas – senyvo amžiaus piliečiai. Buvo parengta kartu jungiamo programa, pagal kurią jaunų moksleivių buvo prašoma mokyti senyvo amžiaus piliečius.

Tokie pavyzdžiai ir patirtis, kurios galima pasimokyti, gali būti panaudojami ne tik ES, bet kitose šalyse partnerėse. Darbas su Izraeliu praverė ir šiai šaliai: apžvalginės ataskaitos išvados yra naudojamos Izraelyje tolesnei veiklai, kaip antai mokytojų ir pedagogų rengimui. Gerąją praktiką ir apibendrinančiomis ataskaitos išvadomis EMF remsis įgyvendindamas naują MEDA-ETE programą.

Senyvo amžiaus piliečiai – viena iš pagrindinių grupių, kurioms skirtos naujausios elektroninio mokymosi iniciatyvos.

Laikui bėgant temos ir su jomis susijusi analitinė veikla padės nustatyti veiklos konkrečiose vietose, šalių tyrimo ir bandomųjų projektų darbotvarkę. 2004 m. įgyvendinti projektai buvo labiau susiję su temomis, į kurias buvo atkreiptas dėmesys ankstesniais metais. Jie, savaime suprantama, siejasi su mūsų veikla 2003 m. ir yra trumpai apibūdinami toliau.

Neoficiali darbo rinka

Daugelį metų neoficiali, arba šešėlinė, ekonomika labiausiai buvo siejama su nusikalstama veikla ir dėl to dažnai ignoruojama. Vakarų donorų organizacijoms dažnai buvo sunku apginti nedidelių lėšų naudojimą šioje srityje. Tačiau pastaruoju metu požiūris į šešėlinės ekonomikos svarbą už Vakarų Europos ribų pasikeitė.

Dėl to dabar kai kurie tarptautiniai donoriai supranta, kad verta atkreipti dėmesį ir į neoficialiame sektoriuje dirbančių žmonių įgūdžių poreikius. Didžioji dauguma šių žmonių yra sąžiningi darbuotojai, bet jų darbo įgūdžiai dažniausiai riboti ir jų socialinė padėtis apgailėtina. Todėl dažnai atsiranda masinis ir ilgalaikis nedarbas. Kaip šios problemos mastą rodantį pavyzdį galima paminėti, kad kai kuriose Vidurio Azijos šalyse oficiali darbo rinka tokia ribota, kad neoficialiam sektoriui priklauso iki 50 proc. darbingų gyventojų.

Vyriausybės dabar jau pradeda pripažinti, kad vien tik mėginimas panaikinti neoficialų sektorių nėra tinkamas pasirinkimas ir kad reikia geriau iširti, kaip žmonės neoficialiame sektoriuje įgyja darbo įgūdžių. Europos Sąjungos politikos kūrėjai taip pat rodo panašų polinkį keisti savo nusistatymą. Pavyzdžiui, pasikeitė Tacis

programos pakraipa ir dabar joje atsižvelgiama į neoficialaus sektoriaus įtaką ekonomikos pertvarkai, skurdo mažinimui ir vietinei ekonominei bei socialinei plėtrai.

Kadangi ETF pradėjo tirti profesinio mokymo vaidmenį padedant dirbantiems žmonėms pasitraukti iš neoficialaus sektoriaus, šioje srityje sukaupta patirtis buvo visapusiškai taikoma su projektais susijusiai veiklai. 2004 m. šešėlinės ekonomikos ir profesinio mokymo tyrimui buvo pasirinkta Albanija. Rugsėjo mėnesį ETF Plėtros ir Pietryčių Europos departamentas šį tyrimą pradėjo, ir manoma, kad jo rezultatai bus paskelbti 2005 m. antrą ketvirtį.

Pagalba žmonėms susirasti darbą – vienas iš kovos su vietiniu skurdu būdų.

Vietinis vystymas ir skurdo mažinimas

Vidurio Azijoje ETF vykdo trejų metų projektą, skirtą nustatyti vietinių profesinio mokymo iniciatyvų vaidmenį mažinant skurdą. Iš pradžių projektas buvo įgyvendinamas Kazachstane, Kirgizijoje ir Uzbekistane, rengiant esamų viešojo ir privataus vietinio profesinio mokymo veiklos rūšių apskaitą. 2004 m. šio apžvalginio darbo išvados buvo paskleistos platesnei auditorijai, o projektas buvo išplėstas apimant Kaukazo šalis ir Tadžikistaną. Pagrindiniai šių ataskaitų naudotojai yra Europos Komisijos delegacijos, kurios skurdo mažinimą ir vietinį vystymą laiko savo veiklos prioritetais.

Pagal projektą buvo parengta dabartinės profesinio mokymo veiklos apžvalga, bet jos taikymo sritis yra daug platesnė negu vien būklės įvertinimas. Pavyzdžiui, vienas iš konceptualių projekto rezultatų yra vietinio vystymo rėmimo struktūra, kurią dabar plėtoja ETF. Ji bus pritaikyta naudoti kitose

dalyvaujančiose šalyse su partneriais iš Kazachstano, Kirgizijos ir Uzbekistano, išplėstame projekte dirbančiais patarėjais.

Patirtis, plėtojama šioje srityje, tiek pačiame Fonde, tiek Europos Sąjungoje, bus vis labiau naudojama projektiniame darbe ateinančiais metais. Vietinis vystymas ir ypač palankus vietinių partnerysčių poveikis yra kertinė tema ES viduje ir mūsų darbe su šalimis partnerėmis. Vietinės partnerystės taip pat buvo labai svarbus elementas mūsų darbe Vakarų Balkanuose ir Viduržemio jūros regione. (Žr. įrėmintą tekstą.) Įvairiuose regionuose sukaupta patirtis yra skleidžiama ir naudojama mūsų organizacijoje ir mūsų veikloje.

Švietimo programų sėkmę lemia glaudus ekspertų, donorų ir vykdomųjų įstaigų bendradarbiavimas.

Donorų bendradarbiavimas

2004 m. išaugo bendradarbiavimas su kitais donorais. Bendras darbas su Pasaulio banku ypač išplėtė veiklą už įprastinių geografinių ETF ribų. Pavyzdžiui, glaudus bendradarbiavimas vyko Jemene, kur dar 2002 m. buvo parengti sektorių aprašymai. 2004 m. buvo parengtas, aptartas ir patvirtintas profesinio mokymo strategijos pagrindų projektas.

Bendradarbiavimas vyksta vis labiau kryptant nuo praktinio keitimosi patirtimi ir bendro konferencijų, seminarų ir praktikumų organizavimo į atraminį žmogiškųjų išteklių plėtros kertinių temų mokslinį tyrimą. Siekdami surasti bendrą pagrindą bendradarbiavimui ateityje, 2004 m. ETF ir Pasaulio bankas pasirinko penkias temas, kurios abiejų požiūriu yra laikomos labai svarbiomis profesinio mokymo plėtrai Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse. Tai buvo valdymas, finansavimas, socialinių partnerių vaidmuo, kokybė ir įgūdžiai neformaliajam sektoriui. Tikslinės šalys, kurias aprėpia šis tyrimas, buvo Tunisas, Jordanija, Egiptas ir Libanas.

Pradėtas darbas, susijęs su šiomis temomis, apima atraminius tyrimus, kuriuos atlieka mišrios dešimties–dvylikos ekspertų grupės. Jiems pavesta ne tik inventorizuoti veiklos rūšis, bet ir pažvelgti į ateitį – panagrinėti planus, palankias galimybes ir poreikius. Galutinė ataskaita, kuri turėtų būti paskelbta 2005 m., bus regioninė ataskaita, apimanti penkias temas ir pateikianti keturioms šalims skirtus priedus.

Ši tikslinė veikla padėjo daug geriau suprasti kai kurias opiausias profesinio rengimo klausimus Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose. Ji taip pat leido geriau susipažinti su įvairių donorų veikla. Fondui ši ataskaita bus naudinga tuo, kad joje specialiai akcentuojamas finansavimas, taip pat savo analizės lygiu. Šią veiklą finansavo ETF ir Pasaulio bankas bei papildomai finansiškai parėmė JK Tarptautinio vystymo departamentas.

Poreikių ir galimybių nustatymas

Patirties plėtojimas yra ne tik profesinio mokymo subtilybių ir jo ryšių su darbo rinkos plėtojimu supratimo didinimo uždavinys. Patirties plėtojimas mums taip pat yra reikalingas dėl šalių, kurios yra palyginti neištirta teritorija ES vystomojo bendradarbiavimo srityje. Viena šalis, kuriai ES neseniai atvėrė naujus paramos kanalus, yra Tadžikistanas. Su ETF pagalba žmogiškųjų išteklių plėtra dabar tapo Tacis programos branduoliu šioje Vidurio Azijos valstybėje. (Žr. įrėmintą tekstą.)

Tadžikistanui jau rūpi ne tik kaip išgyventi

Praėjus šešeriems metams po to, kai taikos susitarimu Tadžikistane buvo nutrauktas nuožmus pilietinis karas, jau puoselėjami šalies ekonomikos atsigavimui svarbūs didesnės profesinio mokymo reformos planai. Šioje kalnuotoje Vidurio Azijos valstybėje profesinio rengimo sistemos reformos ir decentralizavimo koncepcija buvo parengta padedant Europos mokymo fondui, o 2005 m. turi būti pradėtas įgyvendinti Tacis projektas, padėsiantis parengti naujus įstatymus.

Didelę patirtį turintis Tacis profesinio mokymo reformos projekto ekspertas Enrico Romiti pabrėžia profesinio mokymo reformos svarbą šalies pokariniam atsigavimui: „Tai pirmas Tacis projektas Tadžikistane, neapsiribojantis vien tik išgyvenimo reikalais, kaip antai vandens tiekimu ar sveikatos priežiūra. Tai pirmas strateginis projektas ir pirmas projektas švietimo srityje.“

E. Romiti dirbs su profesinio mokymo vadovais trijuose bandomuosiuose regionuose – Dušanbėje, Kathlone ir Soghde, kad nustatytų naujas profesinio mokymo „giminingas grupes“, patobulintų atgyvenusius mokymo ir pedagogų įgūdžius, parengtų naujas mokymo programas ir nustatytų atsirandančius darbo rinkos poreikius.

Tadžikistano metodologinių paslaugų centro vadovas Mirzo Jorov pasakė: „Mes tiek daug metų buvome izoliuoti, kad dabar esame laimingi galėdami dalyvauti platesnio masto projekte. Be šitokios paramos nebūtų vilties įveikti pastarųjų metų krizę.“

ETF nuotrauka

Profesinio mokymo programos padeda spręsti problemas krizės ištiktose vietovėse, kaip antai Dušanbė regionas Tadžikistane.

Mokytojų ir pedagogų rengimas

Kartu su šventiniais renginiais minint mūsų dešimtmetį šių metų birželio mėnesį ETF organizavo tarptautinį seminarą gerokai primiršta tema, kurią jau keli metai stengėmės aktyviai remti: mokytojų ir pedagogų rengimas. Seminaras tema „Suinteresuotųjų interesas ir mokytojo profesija“ buvo „politikos mokymosi“ temos, sumanytos 2003 m. lapkričio mėn. įvykusioje patariamosios kolegijos konferencijoje „Mokymosi reikalai“, plėtojimas.

Seminare buvo pamėginta preliminariai gvildinti klausimą, kaip būtų galima, talkinant tiems, kurie yra suinteresuoti profesiniu švietimu ir mokymu, modernizuoti mokytojo profesiją. Jis aiškiai parodė susijusių klausimų sudėtingumą. Mokytojų ir pedagogų rengimas yra švietimo pagrindas ir labai sunku bet kokius debatus apie mokytojų rengimo reformą atsieti neišskleidus viso mūsų veiklos spektro.

Nepaisant to, nuomones imta derinti antrąją seminaro dieną, išklausius šešių seminaro sesijų metu trukusių nepaprastai įdomių debatų apibendrinamąjį pranešimą. Pagrindinis ETF ekspertas Bernhard Buck aptarė galimas ateities gaires. Pranešimus ir visą kitą seminaro medžiagą galima rasti mūsų tinklalapyje.

Mes esame vieni kitų mokytojai.

ETF tebėra pasiryžęs vadovauti debatams mokytojų ir pedagogų rengimo reformos klausimais šalyse partnerėse visose savo veiklos srityse, įskaitant Tempus (Žr. įterpiamą tekstą). 2005 m. „ETF metraštis“ bus visas skirtas šiam klausimui. Brandinami ir kitokios veiklos sumanymai.

Mokymas demokratijos labui universitetuose

Praeito dešimtmečio pabaigoje Europos universitetų konsorciumas, stiprinantis mokytojų rengimą mažumų kalbomis Buvusiojoje Jugoslavijoje Respublikoje Makedonijoje, atkreipė dėmesį į tai, kad pilietinio ugdymo stoka trukdo padalytos šalies demokratiniam vystymuisi. Vadovaujami Malmės universiteto, jie pateikė pasiūlymą dėl Tempus projekto, skirto su demokratija susijusių dalykų mokytojų rengimo stiprinimui.

Laikas buvo tikrai tinkamas. Makedonijos švietimo ministerijos Pedagogikos institutas buvo ką tik pradėjęs rūpintis pilietiniu ugdymu, bet neturėjo pakankamai lėšų ir patirties, o jo darba nuolat trikdė mokyimo įstaigų ir jų padalinių bendradarbiavimo stoka. Reikėjo įdiegti integruotą požiūrį įtraukiant valdžios institucijas, visas mokytojų rengimo įstaigas bei šalies mokyklas ir vaikų darželius.

Jų pasiūlymas buvo priimtas, ir 2001 m. konsorciumas pradėjo rengti naujas mokymosi ir mokymo strategijas demokratijos labui. Projekto partneriai buvo Ikimokyklinių mokymo įstaigų ir pradinė mokyklų mokytojų rengimo fakultetas Bitoloje, Skopjės ir Stipo pedagoginiai fakultetai, du vaikų darželiai ir penkios pradinės

mokyklos. Jie kartu rengė mokymosi ir mokomąją medžiagą, praktinio mokymosi priemones ir įsteigė pirmuosius mobilius mokymo centrus siekdami išplėsti projekto apimtį.

Šio 2004 m. pasibaigusio projekto rezultatai buvo jaučiami visoje šalyje. Buvo parengtas naujas nacionalinis mokytojų pirminio rengimo turinio planas. Mokykloms ir pedagoginių fakultetų studentams buvo išdalyti vadovėliai, žurnalai ir vaizdajuostės. Visoje šalyje buvo organizuoti seminarai. Projekto įgyvendinimą nuo pradžios iki pabaigos išsamiai nušvietė pagrindinis šalies pedagoginės periodikos leidinys „Švietimo darbuotojas“.

Partnerystė, subūrusi visus suinteresuotuosius pilietiniu ugdymu, užtikrino atsидėjimą šiam darbiui netgi projektą užbaigus. Projekte dalyvavę fakultetai buvo įtraukti į Europos mokytojų švietimo tinklą (ETEN) ir iš tikrųjų jie drauge yra pasiryžę būti 2005 m. ETEN susitikimo šeimininkais.

Dalijimasis informacija ir patirtimi – reikšminga ETF darbo su šalimis partnerėmis dalis.

Tendencijos nustatymas Sirijoje

2004 m. baigėsi ETF dalyvavimas Žvalgomajame projekte, kuris buvo skirtas pameistrystės schemai Sirijoje įdiegti. Praėjusių metų gruodžio mėnesį Damaske dalyviai susirinko apžvelgti rezultatus.

Keli šimtai jaunuolių šiuo metu derina mokymąsi mokykloje su praktiniu profesiniu rengimu vietinėje kompanijoje. Pirmieji baigusieji mokslą pagal šią schemą dabar jau patenka į darbo rinką ir 50 proc. iš jų yra susiradę darbą, o baigusiu mokslą pagal senąją profesinio mokymo sistemą – tik 20 proc. „Al-Hafeze šiuo metu esame įdarbinę visus, kurie baigė mokslą pagal šią schemą ir kurie nori pas mus dirbti, – sako Damasko emaliuotų prekių gamyklos gamybos vadovas Ahmed Shirin. – Pagal šią schemą yra rengiami žmonės, kurių mums reikia.“

Pagal projektą nustatomos naujos valdymo formos mokyklose, o keturioms profesijoms pertvarkyti – mokymo planai. Pradėtas Damaske, projektas buvo sėkmingai įdiegtas Alepe, antrame pagal dydį Sirijos mieste ir svarbiame pramonės centre, o pramoninkai jau kalba apie jo išplėtimą aprėpiant naujas verslo rūšis, tokias kaip metalo liejimas ar turizmas. Galbūt svarbiausia yra tai, kad projektu buvo duotas postūmis socialiniam dialogui šalyje, kurioje vyriausybės ir pramonės atstovai nėra įpratę dirbti drauge. „ETF suvaidino labai svarbų vaidmenį sukurdamą įvairių ministerijų ir pramonės rūmų partnerystę“, – sako Sirijos švietimo ministro pavaduotojas Fouad Al-Ghaloul.

Nors ETF jau užbaigė savo darbą, projektas bus tęsiamas. Šiuo metu ketinama šią schemą taikyti ir Homse; Alepe siekiama, kad iki 2010 m. pagal šią schemą mokytusį 10 proc. visų profesinių mokyklų moksleivių.

Šios, regis, kuklios bandomosios schemos įtaka tuo nesibaigia. Pameistrystės schema suteikė postūmį daug didesnėms reformoms, kurios prasidės 2005 m. rugsėjo mėnesį. 21 milijonų eurų vertės MEDA programa padės iš esmės atnaujinti 16 profesinių mokyklų, įskaitant pameistrių mokyklas, ir sukurti visos Sirijos profesinio švietimo ir mokymo sistemos pertvarkos strategiją.

Teorijos ir praktikos siejimas

Daugelis klausimų, kuriuos ETF skatina spręsti šalyse partnerėse, šiuo metu yra gvildenami ir Europos Sąjungoje. Pavyzdžiui, suaugusiųjų mokymasis, mokymasis visą gyvenimą, nacionalinės profesinių kvalifikacijų sistemos ir elektroninis mokymasis yra aktualios temos ir dėmesingai plėtojamose pačioje Europos Sąjungoje.

Partnerystė

Dar vienas iš tokių klausimų yra vietinė ir regioninė partnerystė profesinio mokymo ir užimtumo labui. Dabar plačiai pripažįstama, kad didžulio įvairavimo, ko mokomasi, kur mokomasi ir kaip mokomasi, klausimą galima geriausiai išspręsti per vietines partnerystes. Nors nacionalinės ir tarptautinės institucijos turi vis labiau užtikrinti, kad būtų sudaryti pamatiniai susitarimai tokiais klausimais, kaip antai viso, ko išmokstama, pripažinimas ir tarpvalstybinis mobilumas, tik vietiniai konsorciūnai, esantys pakankamai arti „Židinio“, gali žinoti, kaip jį „kurstyti“. Jie geriausiai žino,

Pameistrystės schema Sirijoje padeda šimtams moksleivių įgyti šalies darbo rinkoje reikalingų praktinių profesinių įgūdžių.

ETF nuotrauka

Vietinės ekonomikos ir užimtumo plėtojimo Albanijoje ir Kosove projektas (LEEDAK) rodo, kaip kaimynai gali turėti naudos iš bendros istorinės ir profesinės patirties.

ko žmonėms jų bendruomenėse reikia, kas gali užtikrinti jų poreikius, kaip prie vietinių sąlygų turi derintis švietimo ir profesinio mokymo praktika ir pan.

Fondo LEEDAK (Vietinės ekonomikos ir užimtumo plėtojimo Albanijoje ir Kosove) projektas sudaro palankias sąlygas dviem bendruomenėms Albanijoje ir Kosove plėtoti vietinio užimtumo galimybes per plačias partnerystes, suburiančias valdžios atstovus, darbdavius, socialinius partnerius ir profesinio mokymo rengėjus. Jie mokosi iš kolegų kitose Europos šalyse dalyvaudami mokomuosiuose vizituose, tačiau projektas teikia ne tik galimybę pažinti išorinį pasaulį. Iš tikrųjų, 2004 m. prasidėjus antrajam LEEDAK įgyvendinimo etapui, orientavimasis į vietines sąlygas įgijo dar konkretesnes vietines formas.

Visiškai pasikliaudami suinteresuotųjų dalyvavimu ir jo sužadinamu nuosavybės jausmu, mes paskelbėme konkursą profesinio mokymo strategijai, parengtai Lezhėje, Albanijoje, per pirmąjį projekto etapą, įgyvendinti. Konkurse galėjo dalyvauti išimtinai tik Albanijos bendrovės, o pasirinkta veiklos kryptis buvo turizmas. Gerai žinoma vietinė profesinio mokymo bendrovė laimėjo konkursą ir pasitelkė Albanijoje turimus ryšius. Jos veikla buvo labai sėkminga. Iš pradžių savivaldybė nebuvo įtraukta į prioritetinių profesinio mokymo centrų sąrašą pagal CARDS programą. Tiesiog ji neturėjo jokio profesinio mokymo centro. Šiandien žmonės, kurie sukūrė Lezhėje partnerystę, savo patirtį skleidžia šalyje ir už jos ribų.

Suaugusiųjų mokymasis

Pietryčių Europoje 2004 m. viena iš pagrindinių temų buvo suaugusiųjų mokymasis. Pirminis švietimas regione vis dar nepakankamai skatina žmones tęsti mokymąsi. Iš tikrųjų daugelis moksleivių anksti palieka mokyklą.

Gyventojų surašymo duomenys rodo, kad suaugusiųjų išsilavinimo lygis yra menkas. Nedaugelis bendrovių rūpinasi savo darbuotojų profesiniu mokymu. Todėl, siekiant sumažinti didelį nedarbą, visose šalyse užimtumo tarnybos įvedė trumpalaikes darbo rinkos mokymo schemas. Kadangi yra didelė suaugusiųjų mokymosi būtinybė, reikia parengti politikos ir teisinius pagrindus, kad būtų galima pašalinti mokymosi kliūtis ir užtikrinti bendrą finansavimą, lygiateisį prieinumą ir platų dalyvavimą, siūlomo profesinio mokymo tinkamumą ir skaidrumą, gebėjimų pripažinimą ir tinkamą viešųjų lėšų naudojimą.

MEDA-ETE

Lapkričio 29 d. ETF organizavo regioninio MEDA projekto „Švietimas ir profesinis mokymas užimtumo labui (Education and Training for Employment – ETE)“ atidarymo renginį. Šis 5 milijonų eurų vertės projektas yra nauja ES iniciatyva, skatinanti užimtumą Šiaurės Afrikoje ir Vidurio Rytuose per pagerintą profesinį mokymą ir švietimą. Juo siekiama pakeisti švietimo ir profesinio mokymo politikos kryptis regione. Projektas sudarys palankias sąlygas radikaliai pagerinti regioninį bendradarbiavimą ir padės parengti bendrus profesinio mokymo ir darbo rinkos rodiklių rinkimo, aiškinimo ir tarptautinio lyginimo pagrindus.

Atidarymo renginyje Turine EuropeAid padalinio vadovė Carla Montesi pasakė, kad švietimas tapo vienu iš svarbiausių ES politikos Viduržemio jūros regione prioritetų. „Šio regiono šalys rengiasi ES asocijuotos narystės susitarimams, ir galiausiai iki 2010 m. ten turėtų būti sukurta laisvosios prekybos zona. Bet nedarbas tebėra didelis, ypač moterų ir jaunimo, o švietimo sektorius kol kas ne visada sugeba tinkamai reaguoti.“

Laikotarpiu iki 2008 m. projektas padės dešimčiai regiono šalių pagerinti ir perorientuoti savo švietimo politiką ir strategijas, geriau suderinti švietimą ir profesinį mokymą su savo darbo rinkų poreikiais, sustiprinti paslaugų teikėjų, dirbančių jaunų bedarbių labui, gebėjimus savarankiško verslo srityje ir skatinti informacinių bei komunikacinių technologijų diegimą švietimo ir profesinio mokymo srityje.

Padedant visų dalyvaujančių šalių ekspertams, projekto rengimo grupė nustatė keturis komponentus, kuriais remsis projektas. Projektui rekomendacijas teiks kasmetinis Euromed forumas techninio ir profesinio švietimo ir mokymo užimtumui didinti klausimais. Jį sudarys dabartiniai EMF patariamąsios kolegijos nariai, o prireikus ir kiti atstovai.

Faktiniu projektu varikliu bus oficialiai organizuotas informacijos teikėjų ir pagrindinių suinteresuotųjų regiono profesinio mokymo ir užimtumo sistemomis tinklas. Jis atliks regioninės informacinės tarnybos funkciją, teikdamas sprendimų priėmėjams reikalingus naujausius analitinius duomenis. Jis taip pat atliks lyginamąsias analizes ir temines studijas su profesiniu rengimu ir užimtumu susijusiais klausimais.

Kitus du veiklos komponentus sudaro konkreti parama jauniems bedarbiams imantis savarankiško verslo ir elektroninio mokymosi iniciatyvų plėtojimas. Pirmasis bus daugiausia siejamas su parama verslui, profesiniu orientavimu, mokymu ir tolesnėmis paslaugomis darbo vietų susikūrimo ir labai mažų įmonių kūrimo srityje. Pastarasis bus daugiausia skirtas elektroninio mokymosi metodų ir priemonių naudojimui mokytojų rengimo srityje. Jis bus susijęs ne su infrastruktūros kūrimu, bet su darbu šioje srityje kartu su kitomis ES iniciatyvomis, kaip antai EUMEDIS, platesne ES programa, skirta kokybiniam Viduržemio jūros regiono šalių informacinės visuomenės tobulinimui, ir MEDFORIST, Viduržemio jūros regiono šalių tinklu, skirtu dalytis informacinės visuomenės technologijų mokymosi ištekliais.

ETF direktorė Muriel Dunbar patvirtina Švietimo ir profesinio mokymo užimtumo labui (ETE) projekto pradžia.

ETF suaugusiųjų mokymosi projektas sprendžia šias reikmes bandydamas novatoriškas alternatyvas ir padėdamas dalytis žiniomis ir patirtimi. Pagal šį projektą sausio mėnesį Zagrebe organizavome seminarą apie suaugusiųjų mokymosi strategijas ir modeliavimo priemones. Gegužės mėnesį Juodkalnijoje surengėme antrą seminarą partnerysčių kūrimo tema. Lapkričio mėnesį trečias seminaras suaugusiųjų mokymosi finansavimo tema tikrai deramai buvo surengtas Vengrijoje, naujoje valstybėje narėje, galinčioje pasiūlyti daug ko, kas gali būti laikoma gera ja praktika profesinio švietimo ir mokymo finansavimo srityje sunkiomis ekonomikos sąlygomis.

Visi šie seminarai buvo regioniniai. Lygia greta su jais naujos veiklos šalies mastu buvo imtasi Kroatijoje, Kosove, Juodkalnijoje ir Serbijoje. Apie visas keturias šalis buvo parengtos apžvalginės ataskaitos, o trims iš jų parengtos suaugusiųjų mokymosi strategijos.

Profesinės kvalifikacijos

Kopenhagos procesas ir su juo susijęs siekimas didinti profesinių kvalifikacijų pripažinimo svetur galimybes išskėlė profesinių kvalifikacijų sistemų klausimą Europos švietimo ir profesinio mokymo politikos darbotvarkėse. Profesinių kvalifikacijų sistemos nėra naujas klausimas; daugelis Europos šalių turi patobulintas nacionalines profesinių kvalifikacijų sistemas. Bet naujaisi poslinkiai Europoje verčia skubiai siekti tarptautinio koordinavimo šioje srityje ir, turint omenyje Europos kaimynystės politiką, debatų dėl profesinių kvalifikacijų sistemų skatinimas mūsų kaimyninėse šalyse yra logiškas ES vidaus veiklos išplėtimas.

Profesinių kvalifikacijų sistemų klausimas – svarbi profesinio švietimo ir mokymo reformos dalis.

ETF pirmasis pradėjo šios srities veiklą daugelyje savo šalių partnerių, iš kurių galbūt svarbiausia yra Rusijos Federacija. Bendros politikos konsultavimo srityje, kuri buvo pasirinkta Rusijos vyriausybės prašymu, 2003 m. pradėjome organizuoti seminarus temomis, kurios iškilo kaip Kopenhagos proceso rezultatas. 2004 m. šiuose seminaruose pradėta aptarinėti nacionalinė profesinių kvalifikacijų sistema ir jos įnašas į visą gyvenimą trunkantį mokymąsi.

2004 m. birželio mėn. Maskvoje organizavome politikos kūrimo seminarą, į kurį buvo pakviesti už švietimą ir užimtumą atsakingų valdžios institucijų pareigūnai. ETF parinkti dalyviai buvo iš Valstybės Dūmos, vyriausybės, regionų valdžios institucijų ir kitų svarbių įstaigų. Jie pripažino būtinumą dirbti kartu šiuo klausimu ir netgi šį pripažinimą patvirtino priimtu dokumentu, o tai jau buvo didelė pažanga.

Dalyvių ir Europos Komisijos delegacijos Maskvoje prašymu 2005 m. darbas Rusijos Federacijoje daugiausia bus skirtas nacionaliniams profesinių kvalifikacijų pagrindams. Tuo pat metu pradėsime vykdyti bandomąjį projektą, skirtą nacionalinės profesinių kvalifikacijų sistemos rengimui Ukrainoje,

kurioje 2004 m. rugsėjo mėn. prezidento pasirašytas dekretas atvėrė kelią tikrai profesinio švietimo ir mokymo reformai.

Pirmą kartą buvo pamėginta plėtoti profesinį švietimą ir mokymą Ukrainoje dar 1998 m., bet dėl lėšų stygiaus šios iniciatyvos buvo pirma laiko atsisakyta. Tačiau ETF, likęs nuošalyje, toliau tęsė savo veiklą atlikdamas parengiamąjį darbą. Bandomieji projektai ir kitokia veikla, vykusi tolesniais metais, buvo finansuojama iš mūsų pačių biudžeto.

2002 m. procesai staiga paspartėjo, kai šalyje buvo paskelbta nacionalinė XXI amžiaus švietimo koncepcija. Joje svarbi vieta skiriama profesiniam švietimui ir mokymui; 2003 m. mes padėjome ukrainiečiams parengti nacionalinės profesinio švietimo ir mokymo reformos strategijos koncepciją.

Rengiant naują Tacis profesinio švietimo ir mokymo reformos programą, daug medžiagos buvo panaudota iš išsamios profesinio švietimo ir mokymo bei darbo rinkos plėtojimo studijos, kurią paskelbėme 2004 m. Iš pradžių pagal šią programą daugiausia bus remiamas tęstinis mokymas ir profesinio švietimo ir mokymo valdymo decentralizavimas, bet nuo 2005 m. numatyta ir kitokia veikla.

Dalijimasis patirtimi

„Kas gerai mums, gerai ir jiems“, – 2004 m. pabaigoje sakė Ján Figel', naujasis už švietimą ir kultūrą atsakingas komisaras, savo interviu ETF naujam Žurnalui *Live & Learn* („Gyvenk ir mokykis“). Taip galima trumpai apibūdinti pirmiau minėtos Europos

kaimynystės politikos idėją, pagrindinę ES pagalbos kaimyniniams regionams artimiausiais metais doktriną. Iš tikrųjų didelė dalis ES įgytos patirties gali būti sėkmingai panaudota šalyse partnerėse. Padaryti ją prieinamą tiems, kuriems ji šiose šalyse reikalinga, yra vienas pagrindinių Europos mokymo fondo įgaliojimų.

Stojimas ir asocijuota narystė

Vienas iš pagrindinių Europos kaimynystės politikos bruožų yra tai, kad ji vienodai svarbiu laiko žmogiškųjų išteklių plėtojimą potencialiose būsimoje ES valstybėse narėse ir kitose šalyse partnerėse. Iš tikrųjų pasirenkamos temos yra gana panašios visuose regionuose, kuriuose veikia ETF: darbotvarkę lemia Europos raidos poslinkiai, kuriuos daugiausia diktuoja Lisabonos ir Kopenhagos procesai.

Pagrindinį požiūrio skirtumą sudaro techninis pasirengimas stojimui, vykstantis esamose ir būsimoje šalyse kandidatėse. Jos turi būti pasirengusios dalyvauti tokiose Europos struktūrose, kaip Europos socialinis fondas (ESF) ir Europos tinklai. Dirbdami naujosiose valstybėse narėse mes jau įrodėme, kad sugebame padėti šioms šalims, o mūsų darbas labai palengvėjo, nes dabar galime remtis visa patirtimi, sukaupta šalyse, kurios neseniai pačios buvo įsitraukusios į savo institucinių priemonių derinimo procesą, kad prisitaikytų prie ES taisyklių ir nuostatų. Jos tapo visateisėmis partnerėmis mums rengiant naują stojimo etapą. Pavyzdžiui, Turkijoje Fondui padeda ekspertai iš Lenkijos, o mokomieji vizitai į Lenkiją tapo Turkijos programos dalimi. Delegatai tyrinėjo, kaip Lenkija kūrė struktūras, leidžiančias

prisiderinti prie tokių programų, kaip antai ESF, reikalavimų.

Turkijoje mūsų dabartinė veikla yra koncentruojama į vieną regioną, kuris ateityje pasitarnaus kaip pavyzdinis regionas likusiai šalies daliai. Konjos regione buvo nustatyti įgūdžių poreikiai ir su ETF bei partnerių iš naujųjų valstybių narių parama parengta profesinio mokymo strategija.

Institucijų kūrimas šiose šalyse dažnai reiškia gebėjimų ugdymą teikiant tokią paramą, kuri primena mūsų nuveiktą darbą naujosiose valstybėse narėse bei Rumunijoje ir Bulgarijoje vykdam tokius projektus, kaip antai specialioji pasirengimo programa ESF teikiama paramai administruoti. Šiame procese svarbų vaidmenį vaidina ir Tempus projektai.

ETF/IF. Decorato nuotrauka

Žmogiškųjų išteklių plėtotė būsimoje ES valstybėse narėse ir kitose šalyse partnerėse – svarbiausias bet kurio ETF projekto tikslas.

Dar vienas pavyzdys. Rumunijoje mes daugiausia remiame sektorinio dialogo, kurio čia, kaip nustatyta, labai trūksta, stiprinimą. Su ETF parama 2004 m. buvo įsteigti plačiai atstovaujami sektoriniai komitetai, kurie rūpinasi profesinio mokymo teikėjų akreditavimu.

Stojimui besirengiančių šalių tyrimais ir analizėmis naudojasi strateginę veiklą rengiančios Europos Komisijos tarnybos. Pavyzdžiui, rengiantis 2004 m. gruodžio susitikimams Mistrichte Europos Komisija buvo užsakiusi didelę studiją apie pažangą, daromą siekiant Lisabonos tikslų 32 šalyse. Turine parengtos šalių ataskaitos buvo naudojamos kaip šaltiniai rengiant šioms trims šalims kandidatėms (Bulgarijai, Rumunijai ir Turkijai) skirtų ataskaitų skirsnius. ETF ekspertai taip pat dalyvavo iniciatyvinio komiteto, stebinčio šio tyrimo vykdymą, darbe.

Mokymasis iš kolegų

Kartais užsienio ekspertų patarimai šalių partnerių specialistams ir projektų partneriams atrodo nelabai priimtini. Konsultavimasis su kaimynais, kuriems teko spręsti panašias problemas ir pavyko rasti tinkamus sprendimus, gali būti naudingesnis. Kurioje nors regioninės kovos draskomoje pasaulio dalyje mokymasis iš kaimynų turi papildomą teigiamą aspektą. Mūsų organizuotoms „kolegų vertinimo“ pratyboms pavyko sujungti šias idėjas pasiremiant bendra Vakarų Balkanų istorija. Kolegų vertinimai buvo taip palankiai priimti, kad juos imta taikyti ir kitose Pietryčių Europos šalyse, įskaitant Bulgariją, Rumuniją ir Turkiją.

2004 m. projektų ekspertai iš skirtingų regiono šalių partnerių parengė savo kaimyninių šalių profesinio rengimo įvertinimus. Per labai trumpą laikotarpį šis procesas padėjo pagerinti politikos kūrėjų regioninį bendradarbiavimą ir per dalijimąsi patirtimi padidinti ateities politikos analizavimo gebėjimą atskirose regiono šalyse. Kolegų vertinimų rezultatai prisidėjo prie to, kad Europos Komisija kiekvienai šaliai paskyrė pagalbą pagal CARDS programą.

Kaip rodo įrėmintame tekste apie Sankt Peterburgą pateiktas pavyzdys, idėja, kuria grindžiami tie vertinimai – mokymasis iš kolegų – buvo sėkmingai pritaikyta ir priimta. Ji tapo pasikartojančiu didelės Europos mokymo fondo darbo dalies elementu.

ETF nuotrauka

Tik per atvirą dialogą galima pasimokyti iš kitų patirties.

Mokymasis vienas iš kito

Rusijos patirtį visiškai perleidžiant atsakomybę už profesinį švietimą ir mokymą regionams šiuo metu atidžiai seka kaimyninių šalių specialistai.

2004 m. gruodžio mėn. pradžioje į Sankt Peterburgą buvo atvykusios profesinių mokyklų vadovų ir švietimo pareigūnų grupės iš Ukrainos, Tadžikistano ir Baltarusijos susipažinti su aštuonių Rusijos bandomųjų regionų patirtimi baigiamajame seminare, kuris buvo surengtas pagal bendrą Europos mokymo fondo ir Nacionalinio mokymo fondo projektą, skirtą profesinio švietimo ir mokymo decentralizavimui ir pertvarkai Rusijoje.

Rusijos patirtis, susijusi su perėjimu prie decentralizuotos profesinio švietimo ir mokymo sistemos, galėtų būti gera pamoka kitoms šalims. 2004 m. rugsėjo mėn. paskelbus prezidento dekretą dėl profesinio švietimo ir mokymo reformos, prie decentralizuotos sistemos pereina Ukraina. Rengiantis tam perėjimui remti skirtam Tacis projektui, ETF dirba penkiuose bandomuosiuose regionuose padėdamas rengti regioninius veiksmų planus.

ETF koordinatorius Ukrainoje Xavier Matheu sako, kad rėmimasis Rusijos patirtimi – turint omenyje, kad čia procesas įvyko maždaug pusmečiu anksčiau – yra gana motyvuotas. „Yra daug panašumų ir būtų galima suporuoti regionus su panašiomis pramonės šakomis ir specialistų poreikiais.“

Ukrainos švietimo ir mokslo ministerijos Profesinio mokymo skyriaus vedėjo pavaduotojas Vasilijus Jaroščenko pareiškė, kad, nors nėra detalių planų, dalyvaudamas seminare jis „pasisėmė patirties“. Ir pridūrė, kad Ukrainos politinė krizė, kuri vykstant seminarui tęsėsi jau antrą savaitę, „nesustabdys ilgalaikių strateginių reformų“.

Tadžikijos technologijos universiteto prorektorius Nurali Šojevas seminare kalbėjo, kad darbo jėgos stygius kai kuriuose Rusijos regionuose galėtų būti sumažintas sudarius oficialius tarpvyriausybinius susitarimus dėl labiau kvalifikuotų darbininkų migrantų atvykimo iš Tadžikijos. Šimtai tūkstančių tadžikų kasmet keliauja į Rusiją dirbti ten menkai apmokamais nekvalifikuotais darbininkais – dažnai nelegaliai ir kęsdami milicijos priekabiavimą – ir geresnis profesinis mokymas namie bei sudaryti konkretūs regioniniai susitarimai padėtų, anot jo, vienu šūviu nušauti du zuikius.

Eduardas Gončiaras, vadovaujantis profesinio mokymo sričiai Baltarusijos švietimo ministerijoje, kurioje šiuo metu neplanuojama jokių didesnių reformų, pasakė, kad iš Rusijos patirties „galima pasimokyti“, kokios politikos šioje srityje reikėtų laikytis ateityje.

KOPENHAGA, MASTRICHTAS: 2005 METŲ PERSPEKTYVA

Žmogiškojo kapitalo laisvo judėjimo skatinimas ir su juo susijęs Kopenhagos procesas davė didžiulį postūmį bendradarbiavimui profesinio švietimo ir mokymo srityje Europos Sąjungoje. Pirmieji glaudesnio bendradarbiavimo vaisiai pasirodė dar 2004 m. pabaigoje. Gruodžio mėnesį Mastrichte susirinkusiems Europos ministrams buvo pateiktas Europasas, Europos iniciatyva, skatinanti didesnę profesinių kvalifikacijų mobilumą. Tame pačiame susitikime ministrai pademonstravo pasiryžimą siekti dar glaudesnio bendradarbiavimo. Jie dar kartą patvirtino paramą Kopenhagos procesui ir priėmė raginimą dar atkakliau dirbti komitete, kuris parengė Lisabonos strategijos pažangos gaires.

Jei iš tikrųjų Europos Sąjungos valstybės narės dar atkakliau dirbs siekdamos per likusią dešimtmečio pusę sukurti trokštamą Žnių ekonomiką, tai turės ilgalaikių padarinių profesiniam mokymui Europos Sąjungoje.

Jau šiuo metu rengiami nauji teisiniai pagrindai, ES šalyse daug eksperimentuojama, o geriausi rezultatai apibendrinami.

ETF/A-Ramella nuotrauka

Žvilgsnis į priekį

Nuo 2007 m. Europos išorės paramos organizavimas gana radikaliai pasikeis. Duodamas interviu ETF Žurnalui *Live & Learn* („Gyvenk ir mokykis“), Komisijos narys Ján Figel' trumpai apžvelgė pokyčius, kurie turės įtakos EMF darbiui artimiausiais metais.

„Kaip pamatysite, daugiau kaip šimtą dokumentų, – įskaitant Tempus, – reglamentuojančių ES veiklą išorės santykių srityje, po 2006 m. pakeis šeši bendresnio pobūdžio dokumentai, – pareiškė jis. – Pati Tempus programa, manoma, turi būti išplėsta, kad apimtų bendrojo lavinimo mokyklas, profesinį švietimą ir mokymą, taip pat aukštąjį mokslą, nors dar galutinai nenuspręsta, kaip konkrečiai bus sudaryta programa. Tačiau aišku, kad trys iš šių šešių bendresnių dokumentų bus susiję su šios programos ateitimi. Tai naujasis Europos Kaimynystės ir partnerystės dokumentas, naujasis Pasirengimo stojimui dokumentas ir naujasis Vystomojo ir ekonominio bendradarbiavimo dokumentas.“

„Visuose šiuose pasiūlyimuose yra straipsnių, kurie aiškiai apima pagalbą švietimo ir profesinio mokymo srityje kaip objektą. Jie yra skirti tam, kad leistų pagal juos priimti temines programas, o viena iš jų turėtų būti naujoji Tempus programa.“

„Mes tikimės, kad Europos mokymo fondas suvaidins svarbų vaidmenį padėdamas Komisijai jos veikloje visose šiose srityse, ir mes tikimės, kad jis tai darys teikdamas atitinkamoms Komisijos tarnyboms informaciją ir profesines žinias, kuriomis remsis politikos kūrimas, įgyvendinimas ir vertinimas. Nors iš esmės šia linkme Europos mokymo fondas per pastaruosius metus jau dirbo, aiškiau apibrėžus strategijas, kurios turi įtakos Agentūros darbiui, jo organizacija pasikeis.“

ES komisaras Ján Figel' numato didžiulius ES paramos savo kaimynams pokyčius.

Europos Sąjungos fotoarchyvo nuotrauka

Padidėjus skaidrumui Europos profesinio švietimo ir mokymo srityje, pastebimai padidėjo noras lyginti sistemas, jų poveikį ir siūlomas kvalifikacijas. Turint omenyje dar ir augantį pripažinimą, jog būtina kontroliuoti kokybę, manoma, kad lyginamoji analizė taps viena iš kertinių temų artimiausiais metais.

Europos kaimynystės politika reikalauja, kad šios Europos poslinkių aibės vaisiais būtų dalijamasi su mūsų kaimyninėmis šalimis. Visos jos yra ETF šalys partnerės, ir todėl šiuo metu vykstantys poslinkiai tikriausiai kaip niekada anksčiau turės įtakos ETF darbui per artimiausius keletą metų. Dabar Europai aktualios temos neabejotinai bus aktualios ETF darbe ateityje.

Tikriausiai pasikeis ne tik teminė darbo pakraipa. Nuo 2007 m., kurie, beje, bus ir naujo plėtros etapo metai, Europos išorinė parama įgys visiškai naują pavidalą. Svarbiausi sprendimai dėl to, kokia ji bus, bus padaryti 2005 m.

Trumpai tariant, būsimi metai atneš didžiulių permainų. Europos mokymo fondui permainos, kurios sklandė ore baigiantis 2004 m., yra iššūkis pačia geriausia šio žodžio prasme. Nenutrūkstamas dėmesys Žmogiškųjų išteklių svarbai socialinėje ir ekonominėje plėtroje žada dar didesnę pripažinimą tai sričiai, kurioje mes veikiame nuo 1995 m., dar didesnę mūsų paslaugų paklausą ir naują atsakomybę.

Mūsų kruopštūs parengiamieji darbai, atlikti per pirmąjį mūsų gyvavimo dešimtmetį, parengė mus greitai, deramai ir, svarbiausia, lanksčiai reaguoti į šiuos iššūkius.

MONOGRAPH
CANDIDATE COUNTRIES
NORTHONAL EDUCATION AND
TRAINING AND EMPLOYMENT
SERVICES IN THE
REPUBLIC

Figure 4.20: Distribution of studies by gender (2002-2010)

Figure 4.21: Distribution of studies by gender (2002-2010)

KEY INDICATORS
EDUCATION INDICATORS
AND POLICIES:
A PRACTICAL GUIDE
2010

REVIEW OF CAREER GUIDANCE
POLICIES IN 13 ACCORDING AND
SYNTHESIS REPORT
JULY 2011

MONOGRAPH
CANDIDATE COUNTRIES
NORTHONAL EDUCATION AND
TRAINING AND EMPLOYMENT
SERVICES IN THE

PRIEDAI

1. Įsteigimo reglamentas ir pakeitimai

Europos mokymo fondas buvo įsteigtas 1990 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentu Nr. 1360/90.

Pirminis įsteigimo reglamentas buvo iš dalies pakeistas toliau nurodytais sprendimais:

- 1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentas Nr. 2063/94, iš dalies keičiantis ETF funkcijoms ir darbuotojams taikomas taisykles bei išplečiantis ETF darbo geografinę sritį aprėpiant Tacis programos pagalbą gaunančias šalis;
- 1998 m. liepos 17 d. Tarybos reglamentas Nr. 1572/98, išplečiantis ETF darbo geografinę sritį aprėpiant MEDA programos paramą gaunančias šalis;

- 2000 m. gruodžio 5 d. Tarybos reglamentas Nr. 2666/2000, išplečiantis ETF darbo geografinę sritį aprėpiant Albaniją, Bosniją ir Hercegoviną, Kroatiją, Jugoslavijos Federacinę Respubliką ir Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją;

- 2003 m. birželio 18 d. Tarybos reglamentas Nr. 1648/2003, apimantis galimybę susipažinti su dokumentais reglamentuojančias taisykles ir iš dalies keičiantis ETF biudžeto procedūrą.

Suvestinis reglamentas

Suvestinis ETF skirto Tarybos reglamento tekstas CONSLEG: 1990R1360 – 01/10/2003 apima pirminį įsteigimo reglamentą ir tolesnius pakeitimus.

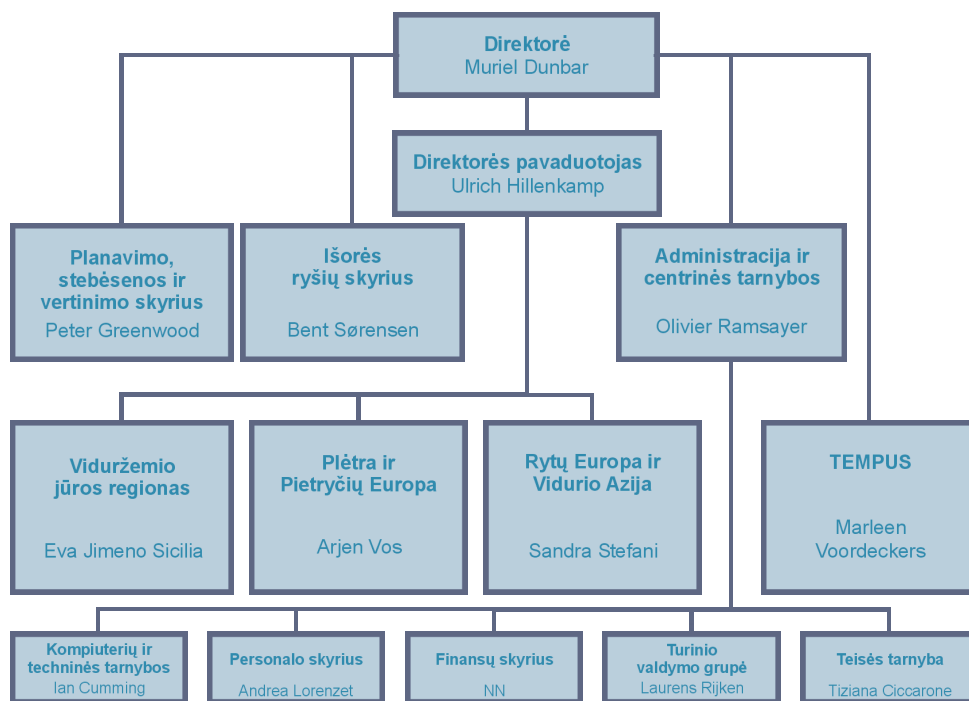
2. Biudžetas (€)

	2003	2004	2005
Darbuotojų išlaidos	10 529 000	11 493 973	12 047 000
Pastatų, įrangos ir einamosios išlaidos	1 421 000	1 470 027	1 453 000
Veiklos išlaidos	5 250 000	4 636 000	5 000 000
Bendra metinės subsidijos suma	17 200 000	17 600 000	18 500 000
Kitos lėšos	500 000	800 000	Duomenų dar nėra
Iš viso	17 700 000	18 400 000	18 500 000

ETF/F. - Decorato nuotrauka

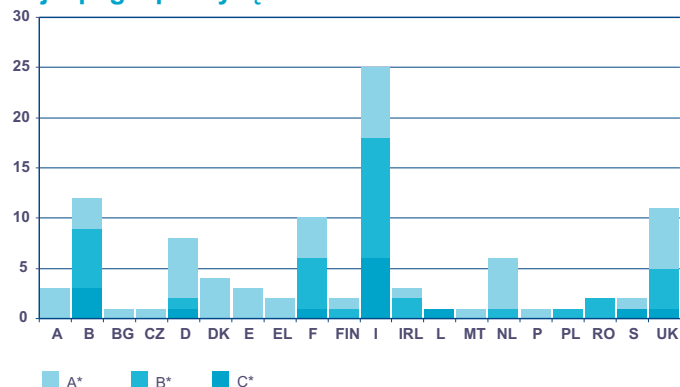
3. Personalo sudėties diagrama ir organizacinės struktūros schema

ETF darbuotojai pagal lytį ir kategoriją

	M	V	Iš viso
A*14	1	1	2
A*13			0
A*12	1	6	7
A*11	6	8	14
A*10	3	3	6
A*9	2	2	4
A*8	6	7	13
A*7		1	1
A*6	1	1	2
A*5	1		1
Iš viso A*	21	29	50
%	42	58	100
B*9	2		2
B*8	2	2	4
B*7	4	3	7
B*6	8	3	11
B*5	4	5	9
B*4			0
B*3	2		2
Iš viso B*	22	13	35
%	63	37	100
C*6	2		2
C*5	1		1
C*4	1		1
C*3	5	1	6
C*2			0
C*1	4		4
Iš viso C*	13	1	14
%	93	7	100
Iš viso LD	56	43	99
%	57	43	100

ETF darbuotojai pagal pilietybę

Bendras darbuotojų skaičius 2004 m.: A* kategorijos – 50, B* kategorijos – 35 ir C* kategorijos – 14, iš viso 99 laikinieji darbuotojai.
 Etatų plane numatytas bendras laikinųjų darbuotojų skaičius – 104.

4. Pagrindiniai valdybos sprendimai 2004 m. ir jos narių sąrašas

Valdyba rinkosi 2004 m. kovo, birželio ir lapkričio mėn.; šalių kandidačių stebėtojai dalyvavo abiejuose posėdžiuose, kuriems pirmininkavo Europos Komisijos Švietimo ir kultūros generalinis direktorius Nikolaus van der Pas. Birželio mėnesį posėdis įvyko Turine, o lapkričio mėnesį posėdis buvo sušauktas Briuselyje.

Kovo 16 d. posėdyje ETF valdyba išrinko Muriel Dunbar naująja ETF direktore nuo liepos 1 d.

Birželio 29 d. posėdyje ETF valdyba:

- priėmė Europos mokymo fondo vidaus kontrolės nuostatus – ir patvirtino ETF planą, kaip užtikrinti standartų laikymąsi iki 2004 m. pabaigos;
- patvirtino ETF 2003 m. metinę veiklos ataskaitą bei savo parengtą analizę ir jos įvertinimą;
- priėmė sprendimą dėl ETF naujų personalo nuostatų įgyvendinimo taisyklių priėmimo tvarkos;
- patvirtino darbo sutartį su naująja direktore dr. Muriel Dunbar ir susijusią bandomojo laikotarpio tvarką;
- patvirtino ETF veiksmų plano reaguojant į 2004 m. kovo–birželio mėn. išorinį įvertinimą įgyvendinimo pažangos ataskaitą; ir
- patvirtino ETF darbų eigą įgyvendinant 2004 m. darbo programą.

Lapkričio 9 d. posėdyje ETF valdyba patvirtino ETF planavimo perspektyvas 2004–2006 m. priimdama:

- 2004 m. pataisytą biudžetą;
- 2005 m. ETF darbo programą;
- ETF 2005 m. biudžeto projektą ir steigimosi planą;
- 2006 m. ETF prioritetų pagrindimą;
- 2005 m. ETF išorinio vertinimo gaires.

Valdyba taip pat sustiprino ETF politikos ir veiklos pagrindus patvirtindama:

- paslaugų teikimo ES valstybėms narėms politiką;
- analizės ir vertinimo tvarką rengiant 2004 m. ETF metinę veiklos ataskaitą;
- ETF patariamąsios kolegijos narius;
- ETF darbuotojų komiteto, kaip stebėtojo, dalyvavimą būsimuose Valdybos posėdžiuose.

2004 m. ETF valdybos narių sąrašas

	NARYS (-Ė)	PAKAITINIS (-Ė) NARYS (-Ė)
Europos Komisija	Nikolaus van der Pas (pirmininkas) <i>Švietimo ir kultūros GD</i> David Lipman <i>Išorės santykių GD</i> Dirk Meganck <i>Plėtros GD</i>	
Austrija	Karl Wiczorek <i>Ekonomikos reikalų ir darbo federalinė ministerija</i>	Reinhard Nöbauer <i>Švietimo, mokslo ir kultūros federalinė ministerija</i>
Belgija	Micheline Scheys <i>Flamandų bendruomenės ministerija</i>	
Kipras	Charalambos Constantinou <i>Švietimo ir kultūros ministerija</i>	Elias Margadjis <i>Švietimo ir kultūros ministerija</i>
Čekijos Respublika	Helena Úlovcová <i>Nacionalinis techninio ir profesinio švietimo institutas</i>	Vojtech Srámek <i>Švietimo, jaunimo reikalų ir sporto ministerija</i>
Danija	Roland Svarrer Østerlund <i>Švietimo ministerija</i>	Merete Pedersen <i>Švietimo ministerija</i>
Estija	Thor-Sten Vertmann <i>Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija</i>	Küllli All <i>Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija</i>
Suomija	Timo Lankinen <i>Švietimo ministerija</i>	Ossi V. Lindqvist <i>Kuopio universitetas</i>
Prancūzija	Jean-François Fitou <i>Užimtumo, darbo ir socialinės sanglaudos ministerija</i>	Jacques Mazeran <i>Švietimo, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų ministerija</i>
Vokietija	Dietrich Nelle <i>Švietimo ir mokslinių tyrimų federalinė ministerija</i>	Klaus Illerhaus <i>Vokietijos Federacinės Respublikos žemių švietimo ir kultūros reikalų ministrų nuolatinė konferencija</i>

	NARYS (-Ē)	PAKAITINIS (-Ē) NARYS (-Ē)
Graikija	<i>Dar nepaskirtas</i>	
Vengrija	János Jakab <i>Švietimo ministrija</i>	György Szent-Léleky <i>Užimtumo ir darbo ministrija</i>
Airija	Padraig Cullinane <i>Verslo, prekybos ir užimtumo departaments</i>	Deirdre O'Higgins <i>Verslo, prekybos ir užimtumo departaments</i>
Italija	Andrea Perugini <i>Užsienio reikalų ministrija</i>	Luigi Guidobono Cavalchini <i>UniCredit Private Banking</i>
Latvija	Lauma Sika <i>Švietimo ir mokslu ministrija</i>	Dita Traidas <i>Profesinio švietimo plētros programų agentūra</i>
Lietuva	Romualdas Pusvaskis <i>Švietimo ir mokslu ministrija</i>	Giedre Beleckiene <i>Profesinio mokymo metodinis centras</i>
Liuksemburgas	Gilbert Engel <i>Švietimo ir profesinio mokymo ministrija</i>	Edith Stein <i>Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės prekybos rūmai</i>
Malta	Cecilia Borg <i>Švietimo ministrija</i>	Anthony Degiovanni <i>Švietimo ministrija</i>
Nyderlandai	C.H.M Julicher <i>Švietimo, kultūros ir mokslu ministrija</i>	
Lenkija	Jerzy Wisniewski <i>Švietimo ir sportu ministrija</i>	Danuta Czarnecka <i>Švietimo ir sportu ministrija</i>
Portugalija	M. Cândida Medeiros Soares <i>Socialinės apsaugos ir darbo ministrija</i>	M.Teresa Martins Paixão <i>Profesinio mokymo inovacijų institutas</i>
Slovakijos Respublika	Juraj Vantúch <i>Comenius universitetas</i>	
Slovėnija	Elido Bandelj <i>Švietimo, mokslu ir sportu ministrija</i>	Jelka Arh <i>Švietimo, mokslu ir sportu ministrija</i>

	NARYS (-Ė)	PAKAITINIS (-Ė) NARYS (-Ė)
Ispanija	María José Muniozgueren Lazcano <i>Švietimo, kultūros ir sporto ministerija</i>	Francisca María Arbizu Echávarri <i>Nacionalinis profesinių kvalifikacijų institutas</i>
Švedija	Erik Henriks <i>Švietimo ir mokslo ministerija</i>	Hans-Åke Öström <i>Švietimo ir mokslo ministerija</i>
Jungtinė Karalystė	Franki Ord <i>Švietimo ir profesinių įgūdžių ugdymo departamentas</i>	

ETF/A. Ramelia nuotrauka

EUROPOS MOKYMO FONDAS

METŲ APŽVALGA

EUROPOS MOKYMO FONDAS 2004 METAIS

Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras

2005 – 44 p. – 21.0 x 21.0 cm

ISBN 92-9157-437-6

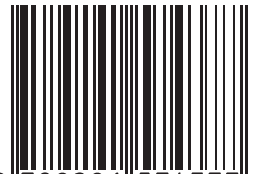
TA-66-05-951-LT-C

Leidinių biuras

Publications.eu.int

ISBN 92-9157-437-6

9 789291 574377